

05.05.2017 -Ministru prezidenta Māra Kučinska uzruna Latgales simtgades kongresā 2017. gada 5. maijā

Godātais Valsts prezidenta kungs!
Cienījamā Saeimas priekšsēdētājas kundze!
Deputāti, kolēģi, draugi!

Domājot vai runājot par Latgali, mēs gandrīz vienmēr nonākam dažādu stereotipu izliktajās lamatās. No vienas puses, Latgale ir novads, kurā dzīvo drosmīgi un apņēmīgi ļaudis, kuri lepojas ar savu zemi, kopj savu kultūru un valodu, tiecas saglabāt savu unikālo identitāti. No otras puses, Latgale tiek dēvēta par novadu, kurš attīstās lēnāk nekā Vidzeme vai Kurzeme, par novadu, kurā sociālās problēmas ir daudz asākas, nekā jebkur citur Latvijā. Kur tad ir patiesība? Laikam jau kaut kur vidū.

Latgales vēsture ir atsevišķa un ļoti īpaša Latvijas vēstures lappuse. Novads daudzus gadu desmitus bija administratīvi pakļauts Krievijas impērijas Vitebskas guberņai un arī dzimtbūšana Latgalē tika atcelta krietni vēlāk nekā Kurzemē un Vidzemē.

Vai Latgale bija izolēta no pārējās Latvijas? Par to var spriest vēsturnieki, bet ir viens avots, kurš skaidri pasaka, ka Latgale bija tolaik vēl neesošās Latvijas daļa arī ilgi pirms 1917.gada Latgales kongresa. Tās ir Latvju dainas!

Tikai dažas rindas no bieži skandētām dainām: “Kāpostiņi kaceniņi, kalpa vīra barība”. Šīs rindas nāk no Cēsu novada, bet tieši tādas pašas latgaliešu izloksnē ir pierakstītas netālu no Daugavpils. Visi noteikti ir dzirdējuši šo sparīgo dainu rindu: “Kas kait man nedzīvot”. Ar šo rindu sākas milzums tautasdziesmu, kas pierakstītas gan Kurzemē, gan Vidzemē, gan Latgalē. Šādu tautas dainu ir simtiem.

Un ej nu tagad uzmini, kurš šīs dziesmas uz kuru pusi nesa? Latgaļi pie vidzemniekiem vai kurzemnieki pie latgaļiem.

Latgales kongress 1917.gada maijā pieņēma lēmumu, kas daudzējādā ziņā veicināja neatkarīgas Latvijas valsts dzimšanu un ļāva iezīmēt pasaules kartē topošās valsts ģeogrāfiskās robežas. Latgales un Latvijas austrumu robeža bija vieta, kurā beidzās brīvības cīņas un tajās lieli nopelni bija Latvijas bruņoto spēku Latgales divīzijai. Tā bija kaujas vienība, kura drosmīgi cīnījās pret Bermontu Rīgā un dažus mēnešus vēlāk kopā ar Latgales partizānu pulku, citām Latvijas vienībām un sabiedrotajiem piedalījās Latgales atbrīvošanā, iezīmējot jaundibināto Latvijas valsti tās etnogrāfiskajās robežās.

Arī brīvvalsts laikā Latgales ietekme bija gana liela. Demogrāfi zina stāstīt, ka tieši Latgale ar savu augsto dzimstības līmeni bija tas novads, kas nodrošināja pārējo Latviju ar jauniem strādāt gribošiem cilvēkiem vairākus gadu desmitus. Tad, kur šobrīd ir vairāk Latgales? Rēzeknē, Valmierā, Preiļos vai Rīgā? Latgale ir visur Latvijā, tāpat kā Latvija ir visur Latgalē. Mēs, visi Latvijas novadi, jau sen esam savijušies kopā vienā senču zīmē, vienā rakstītā segā, vienā jostā, vienā dziesmā. Mēs esam kopā, bet mums pietiek drosmes un apņēmības atšķirties valodas skaņās, jokos vienam par otru, tradīcijās un vēlmē būt pašiem. Lai mums visiem izdodas, jo dažādība ir bagātība, kura mājā tepat līdzās.

Vēl dažos vārdos par stereotipiem. Latgaliešus allaž ir pieņemts uzskatīt par strādīgiem, mērķtiecīgiem, uzticamiem un prasmīgiem cilvēkiem. Esmu pārlicināts, ka tā ir taisnība. Šī mērķtiecība un drosmē ir jāizmanto, runājot par sava novada attīstību. Latgalei ir dotas lielas iespējas piesaistīt investorus, izmantot atvieglotus nodokļu nosacījumus. Tiesa gan, viss notiek ļoti lēnām. Tāpēc sauciens “Celies brō!” te ir īsti vietā! Latgale nedrīkst būt bēdu ieleja, kura izmisīgi sauc pēc palīdzības. Vajag vairāk iniciatīvas, vairāk drosmes un apņēmības. Valdība jūs vienmēr atbalstīs.

Šodien svinam svētkus, pieminam tos, kuri šeit Rēzeknē pirms simts gadiem piedalījās Latvijas radīšanā! Pieminam tos, kuri spoži iededza Latgales zvaigzni Latvijas ģērbonī un Brīvības pieminekļa virsotnē!

Dievs svētī Latgali!

Dievs svētī Latviju!